

“Yaşa, seyahat et, maceraya atıl, şükret ve asla pişman olma.”

Jack Kerouac

MİNSK GEZİ REHBERİ;

Sovyetler Birliği'nin dağılması ile 1991 yılında bağımsızlığını ilan eden ve resmi adı Beyaz Rusya Cumhuriyeti olan Belarus'un başkenti Minsk, ülkenin aynı zamanda en büyük, en gelişmiş ve en turistik şehri. Geniş caddeleri, meydanları, devasa büyüklüğe sahip yüksek binaları, savaş ve tarih müzeleri, opera binası, yemyeşil parkları ve durmak bilmeyen gece hayatı ile tam bir Sovyet şehri. Minsk'in tarihi 8. yüzyıla kadar dayanıyor ancak tam anlamıyla şehir olduktan sonra ilk olarak Kiev Knezliği altında yaşamaya başlamış, ardından sırayla Litvanya Büyük Dükalığı, Polonya Krallığı, Lehistan-Litvanya Birliği ve son olarak Rus İmparatorluğu'nun bir parçası haline gelmiş. 20. yüzyıla gelindiğinde Rus İmparatorluğu'nun yıkılması ile birlikte Sovyetlerin bir parçası olmuş ve büyük önem kazanmış. 1930'lu yılların sonuna kadar; fabrikalar, okullar, hastaneler, tiyatrolar vs. açılarak hızlı bir gelişme görülmüş ancak 2. Dünya Savaşı'nda bu yatırımların çoğu kullanılamaz hale gelmiş. 1944 yılında Kızıl Ordu tarafından kurtarılan Minsk, 1990'lı yıllara gelindiğinde ise bağımsızlık referandumu ile şehir tekrar atağa geçmiş. Hem Sovyetler zamanından kalma hem de bağımsızlıktan sonra açılan traktör, makine, otomobil motoru, beyaz eşya ve tekstil ürünleri üreten fabrikaları ile kendini çevirebilen, nispeten güçlü bir ekonomik güce sahip olmuş. Avrupa, Rusya veya Ukrayna şehirleri kadar turist çekebilen bir şehir değil ancak bozulmayan dokusu, Sovyet Dönemi'nden kalan izleri ve geleneksel atmosferi ile kesinlikle ziyaret etmeye değer bir şehir. Belarus, Türk vatandaşlarından vize istemiyor. Bu yüzden Avrupa ve Rusya şehirlerine gitmekten çok daha kolay ve daha masrafsız. Fiyatlar biraz pahalı ancak bütçe kontrolü tamamen sizin elinizde, gereksiz harcamalardan kaçınarak seyahatinizi çok daha hesaplı hale getirebilirsiniz.

Minsk, yaklaşık 2 milyonluk nüfusu ile ülkenin en kalabalık şehri. Belarus'un Avrupa'ya bakan yüzü, öyle ki Litvanya'nın başkenti olan Vilnius'a uzaklığı sadece 180 kilometre. Her ne kadar özünü korumayı başarabilen bir Sovyet şehri olsa da, her geçen yıl gelişiyor, değişiyor ve Avrupai bir çehre kazanıyor. Sanılanın aksine Rusça değil, Belarusça dili konuşuluyor ve para birimleri de Belarus Rublesi. Ülkede resmi polisten daha çok sivil polisler görev yapıyor, cezalar caydırıcı ve ülkede halen idam cezası uygulanmaya devam ediyor. Bu yüzden suç oranı oldukça düşük çünkü en tenha yer bile olsa kimse yankesicilik, kapkaç, gasp gibi suçları işlemeye cesaret edemiyor. Yani Minsk, biz turistler için oldukça güvenli bir ülke. Tek olumsuz tarafı, yılın 4-5 ayını dondurucu soğukların etkisinde geçiriyor olması. Termometrenin ne gösterdiğini boş verin, hissedilen sıcaklık -30 derece falan. Eğer kış aylarında gitmeyi düşünüyorsanız, tedarikli olun derim.

ULAŞIM: Türkiye'den Belarus'un başkenti Minsk'e ulaşmak için en kolay yöntem havayolu kullanmak. İstanbul Havalimanı'ndan Türk Hava Yolları ve Belarus'un milli hava yolu şirketi Belavia'nın karşılıklı direkt seferleri mevcut. Uçuş süresi ise yaklaşık 2.5 saat. Bilet fiyatları her iki firma için de aktarmasız gidiş-dönüş 2500 Türk Lirası civarında. Eğer aktarmalı olarak gitmek isterseniz Ukrayna Havayolları+Belavia olarak ortalama 2000 Türk Lirasına Minsk'e ulaşım sağlayabilirsiniz. Örneğin ben Lviv'den **Belavia** firması ile gittim ve bileti de yaklaşık 900 Türk Lirasına aldım. Yalnız Belavia firması

benim bugüne kadar kullandığım en sorumsuz, en umursamaz, en inatçı firmalardan birisi. Uçağa binerken kabin bagajınızın boyutu bir kutunun içerisine sokularak ölçülüyor ve eğer olması gerekenden büyük çıkarsa ekstra bagaj parası ödemek zorunda kalıyorsunuz. Bunlar kural, herkes uymak zorunda ama olur da ceza ödemek zorunda kalırsanız bunu nakit ve Belarus Rublesi olarak ödemek zorundasınız. Yani siz siz olun, sakın belirtilen ebatlardan büyük bir çanta ile kabine binmeye çalışmayın. Uçak seferleri ile alakalı detaylı bilgileri <https://www.skyscanner.com.tr/> adresinden öğrenebilir ve online olarak biletinizi satın alabilirsiniz.

Uluslararası uçuşların yapıldığı **Minsk 2 Uluslararası Havalimanı**, şehir merkezine 40 km uzaklıkta yer alıyor. Havalimanından şehir merkezine ulaşım için en ucuz yol; giriş katta bulunan duraktan **3009** numaralı halk otobüsüne binmek. Bilet araç sürücüsünden veya terminal içerisinde bulunan otomattan alınabiliyor, fiyatı 3.2 BYN ve yolculuk yaklaşık 1 saat sürüyor. Bu otobüsler 24 saat boyunca 40 dakikada bir hizmet veriyor. Yine **1739** numaralı halk otobüsü; 10.30 – 16.00 saatleri arasında 2 saatte bir olarak hizmet veriyor. En mantıklı seçenek diyebileceğim **1400-TK** ve **1430-TK** shuttle servisler ile şehir merkezi 15 dakika sürüyor. Şehir merkezinden havaalanına gidecekseniz Tsentralnyi'deki otobüs terminalindeki bilet makinelerinden, havaalanında ise 5-6 kapısındaki otobüs terminalinden ya da şoförden biletinizi temin edebilirsiniz. Bu servislerden veya halk otobüslerinden ineceğiniz en merkezi yer tren garı. Yani tren garında indikten sonra birçok yere yürüyerek ulaşabilirsiniz. Daha konforlu bir yolculuk arıyorsanız, çıkış kapısında göreceğiniz taksiler ile pazarlık yapabilirsiniz. Fiyatlar ortalama 20-25 Euro arası.

Moskova, Lviv ve İtalya, Fransa, Çek Cumhuriyeti gibi ülkelerin yakın şehirlerinden otobüs ile Minsk'e ulaşabilirsiniz. Eğer böyle bir düşünceniz varsa bilet almak veya otobüs saatlerini öğrenmek için <https://ecolines.net/international/en> , <https://tr.omio.com/> , <https://www.rome2rio.com/> adreslerini ziyaret edebilirsiniz. Eğer trenle gitmek istiyorsanız; Vilnius, Riga, Kiev, Moskova, Varşova, St. Petersburg ve Prag şehirlerinden Minsk'e trenle ulaşabilirsiniz. Böyle bir düşünceniz varsa <https://www.thetrainline.com/> , <https://www.raileurope.com/> adreslerini tıklayabilirsiniz. Unutmadan ekleyeyim; bir diğer ulaşım seçeneği de **Blablacar** isimli uygulama; kalkış ve varış yerini seçerek sizinle aynı tarihlerde özel aracı ile seyahat edecek birine uygun bir ücret ödeyerek yol arkadaşı olabilirsiniz. Yolculuk aramak için <https://www.blablacar.com.tr/> adresini ziyaret edebilirsiniz. Özellikle uzun mesafe yolculuklarda kurtarıcınız olabilir.

Şehir içinde ulaşım sağlamak için mavi ve kırmızı hat denilen iki farklı metro hattını kullanabilirsiniz. Kastychnitskaya durağı, mavi ve kırmızı hattın birleşme noktası ve aynı zamanda en merkezi durak. Metrolar yaklaşık 29 durak ile şehrin birçok yerine ulaşım kolaylığı sağlıyor. Şehirde 8 tramvay hattı ve 145 tramvay bulunuyor, yine birçok yere tramvay ile ulaşabilirsiniz. Metro, tramvay ve trolleybüslere jetonla veya kartla biniliyor. Jetonlar tek kullanımlık ve fiyatı 0.60 BYN. Kartlar hem tek kullanımlık hem günlük hem de haftalık olarak satılıyor ama muhtemelen size sadece tek kullanımlık olanlar lazım olacak çünkü toplu taşımaya çok nadir ihtiyaç duyacaksınız. Minsk şehrinde Tsentralniy, Moskovskiy ve Vostocniy otobüs terminalleri bulunuyor. Havaalanına giden otobüsler, tren garının yaklaşık 500 metre ilerisinde yer alan otobüs terminalinden hareket ediyor. Eğer uçakla dönecekseniz, havaalanı otobüse binmek için tren garı önüne gelin ve 500 metre daha devam edin. Eğer bulamazsanız taksicilere sormayın çünkü taksiye binmeniz için size havaalanına giden bir otobüs olmadığını söyleyeceklerdir. Tekrar söylüyorum; tren garını sağınıza alın ve 500 metre yürüyün, hemen sağınızda otobüs terminalini göreceksiniz.

KONAKLAMA: Diğer yazılarımda da belirttiğim üzere hem ucuz hem de eğlenceli bir ortama sahip olduğu için konaklama tercihim çoğu zaman hostellerden yana kullanıyorum. Sizlere de böyle yapmanızı tavsiye ederim. Ben, Trinity Suburb banliyö bölgesinde yer alan ve gezilecek her yere yürüyerek kolayca ulaşabileceğiniz bir konuma sahip olan **Hostel Trinity** isimli hostelde kaldım. Aslında çok daha güzel hosteller var ama ben sırf Trinity bölgesinde yer aldığı ve odaların nehir manzarasına sahip olduğu için burayı tercih ettim. Bana göre bu şehirde konaklama yapabileceğiniz en güzel hostel olmasa bile tercih edilebilecek en iyi hostellerden birisi. Kahvaltı da dahil olmak üzere her türlü imkanı mevcut, konumu güzel, ortamı eğlenceli ve en önemlisi de fiyatları oldukça uygun. Eğer konaklama planınız hostelde kalmaksa mutlaka burayı tercih edebilirsiniz. Seyahatinizi daha düşük bütçeler ile tamamlamak istiyorsanız hostelin mutfağında yemeğinizi yapabilirsiniz. Odaları ve banyoları gayet temiz ayrıca güvenlikle alakalı da herhangi bir sorun yaşamazsınız. Gecelik ücreti yaklaşık 10 Euro ve sırt çantası ile gezenler için en ideal konaklama noktalarından birisi diyebilirim. Burayı beğenmemişseniz veya şehir merkezine yakın başka bir yer olsun diyorsanız; diğer hostel seçeneklerini <https://www.hostelworld.com/> adresinden, otel ve apart seçeneklerini ise <https://www.booking.com/index.tr.html> adresinden kontrol edebilirsiniz. Eğer arkadaş grubunuz ile gidecekseniz kesinlikle apart daire kiralamanızı öneririm ki zaten 3-4 kişilik gruplar halinde gelen herkesin tercihi bu yönde oluyor. Eğer hostelde konaklamak size göre değilse ve yıldızlı otellerin ücretlerine de bütçeniz yetmiyorsa, <https://www.airbnb.com.tr/> adresini kullanarak da kiralık evlere bakabilir ve rezervasyon yapabilirsiniz.

YEME-İÇME: Tüm Doğu Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Belarus'ta da **Borsch Çorbası** başı çekiyor. Kırmızı rengini pancardan alan ve içerisinde sebzeler ile birlikte pişirilen kırmızı et olan muazzam bir lezzet. Aslında Ukrayna menşeli ama tüm Doğu Avrupa'da yapılıp, yeniliyor. Belarus'un kendine has bir mutfak kültürü yok; Ukrayna, Rusya, Polonya ve Litvanya yemek kültürünün karışımı diyebiliriz. Yemeklerin büyük çoğunluğu domuz eti, sebze, mantar ve patates ile yapılıyor. Hatta içinde patates olmayan yemekleri yok denecek kadar az. Eğer domuz eti yiyorsanız cennete düştünüz diyebilirim çünkü bu bölgenin en lezzetli etleri Minsk'te bulunuyor. Eğer farklı lezzetler denemek istemiyorsanız şehirde bulunan 5 farklı Türk restoranından herhangi birisini tercih edebilirsiniz. Evet domuz eti meşhur ama sığır yetiştiriciliği de epey üst seviyelerde, bu yüzden sığır eti hem uygun fiyatlı hem de lezzetli. Hayvancılığın getirisi olan tereyağı, kefir, kaymak, peynir, kaşar ve süzme yoğurt konusunda da oldukça başarılılar. Minsk'te yiyebileceğiniz bazı yöresel tatlar şunlar; şehrin en popüler yemeği yiyebileceğimiz ve rendelenmiş patates, un ve yumurta ile yapılan **Draniki**, sığır eti ile yapılan bir sosis olan **Zrani**, sebze veya etin hamur ile kaplanıp kızartıldığı bir tür börek olan **Piroshky**, meşhur Borş Çorbası'nın soğuk versiyonu olan **Khaladnik Çorbası**, kıymalı, patatesli, ıspanaklı versiyonları olan **Varenyky** denilen büyük mantılar ve mısır unu, ekşi krema, mantar ve bryndza adı verilen koyun peynirinin Karpat bölgesinden getirilen çanağın içinde harmanlanıp üzerine domuz eti serpiştirilerek hazırlanan **Banosh** veya Banush isimli yemek. Yemek nerede yenir diye sorarsanız; Trinity Bölgesi'nde yer alan restoranlar şehrin en popüler restoranları diyebilirim. Bunların haricinde ise Galleria alışveriş merkezinin içinde, nehir kenarında uzayan Praspiekt Pieramožcaŭ isimli cadde üzerinde Bağımsızlık Bulvarı üzerinde onlarca farklı restoran bulabilirsiniz. Yemeklerin porsiyonları aşırı büyük, yani bir porsiyon yemekle iki kişi çok rahat doyar. Bu söylediğim hamburger menüleri için de geçerli, aklınızda bulunsun. Fiyatlar ise Ukrayna'dan pahalı, Rusya'dan ucuz, döviz kurlarına rağmen yine de makul seviyelerde diyebilirim.

ALIŞVERİŞ: Minsk şehrinde standart alışverişleriniz için **Galleria**, **Galileo**, **Stolitsa**, **GUM** ve **TSUM** isimli alışveriş merkezleri her türlü ihtiyacınızı karşılayabilecek kapasiteye sahip. Bu saydıklarımın hepsi de büyük avmler; kıyafet, ayakkabı, elektronik eşya ve yeme içme gibi birçok farklı sektörde hizmet veren onlarca işyeri bulunuyor. Galleria konum olarak Trinity Bölgesi'nin tam karşısında,

nehir diğerk kıyısında yer alıyor, Stolitsa isimli alışveriş merkezi Bağımsızlık Meydanı'nın altında ve GUM ise Ekim Meydanı'na çok yakın. Yani bu üçü sizi alır, götürür. Özellikle Galleria'yı yeme-içme için ziyaret edebilirsiniz, üst katında mutlaka size hitap eden bir restoran bulabilirsiniz. Belarus'a özgü hediyelik eşya almak istiyorsanız; genel olarak tüm Sovyet ülkelerinde göreceğiniz yöresel kıyafetleri, **matruška** denilen bebekleri, keten elbiseleri, hasırdan yapılan oyuncakları ve elde boyanan ahşap kaşıkları tercih edebilirsiniz. Meyve, sebze, et, süt, yumurta, zeytin, peynir gibi ihtiyaçlarınızı **Minskiy Komarovskiy Pazarı** denilen kapalı pazar alanından karşılayabilirsiniz. Yine yukarıda saydığım avmlerin süpermarketlerinden de günlük ihtiyaçlarınızı alabilirsiniz. Rusya'da olduğu gibi Belarus'ta da vodka oldukça popüler bir içki, bu yüzden birçok farklı çeşidi yapılıyor. Süpermarketlerden alabilir, ülkeye dönerken yanınızda getirebilirsiniz. **Spartak** marka çikolatalar Belarus'un en ünlü çikolataları ve inanılmaz lezzetli. Dönerken stoklayın derim.

GECE HAYATI: Minsk'te gece hayatının hareketli olduğunu söylemeye gerek yok, az çok tahmin edersiniz. Mekanlar her yerde olduğu gibi burada da saat 22.00'dan sonra dolmaya başlıyor ve sabah 05.00'a kadar açık oluyor. En yoğun günler Cuma ve Cumartesi, tabi bu günlerde hem mekanlara damsız giriş zorlaşıyor hem de giriş ücretleri ikiye katlıyor. Sadece erkekler değil, saat 01.00'dan sonra kadınlar da para ödeyerek giriyor. Diğerk günler de gece kulübüne gitmenin pek bir anlamı olmayacağı için her şekilde siz bu parayı vereceksiniz. Mekanların büyük çoğunluğunda 'escortizm' sektörü almış başını gitmiş. En lüks gece kulübüne dahi gitseniz, eninde sonunda muhabbet 'oraya' geliyor çünkü bu sektör birçok kişi için geçim kaynağı, ekmek kapısı. Eğer 'normal' birisiyle tanışmak, arkadaş olmak, birlikte dans etmek istiyorsanız, turistin gitmediği bir yer bulmak zorundasınız. Ne kadar çok turist, o kadar çok 'müşteri' demek.

Şehirde farklı konseptlere sahip onlarca eğlence mekanı var. Gece kulübü, müzikli restoran, kafe, bar, pub vs. Mutlaka kendinize uygun bir yer bulursunuz. Kutsal Ruh Katedrali'nin alt tarafında, nehir kenarında küçük publar ve Trinity Bölgesi'nde ise eğlenceli restoranlar mevcut. Eğer gecenizi kumar oynayarak değerlendirmek istiyorsanız Casino Shangri-la bu şehirde gidebileceğiniz en iyi kumarhane. Büyük otellerde de rulet, Blackjack ve slot makineleri var ve hatta hem kumarhane hem de gece kulübü hem de striptiz kulübü olarak hizmet veriyorlar. Zaten Casino Shangri-la isimli kumarhanede de her hafta sonu büyük partiler düzenleniyor. Yukarıda da bahsettiğim üzere gece kulüplerine hafta sonu gidilmesi gerekiyor ve iyi kulüplerin giriş ücretleri 15-25 Dolar arasında değişiyor. Yalnız şöyle bir durum var; Minsk gece kulüpleri her yıl kendi mekanlarına ait bir pass card dağıtıyorlar ve bu karta sahip olanlar girişte ücret ödemiyor. Hatta face&dress kontrolüne de takılmıyor, her halükarda içeriye girmeyi başarıyorlar. Tabi bu kartlara en kolay 'avcı' kadınlar ulaşıyor ve istedikleri tüm mekanlara ücretsiz girebiliyorlar. Eğer orada yaşayan Türk arkadaşlarınızdan veya bir yerlerden bulamazsanız, özellikle Dozari Club gibi mekanların girişlerinde duran arkadaşlara 5-10 Dolar atışleyerek el altından satın alabilir, bir sonraki girişlerinizi bedavaya getirebilirsiniz. Gelelim şehrin en popüler gece kulüplerine;

Dozari Club: TSUM alışveriş merkezinin hemen yanında yer alan Dozari, şehrin en lüks en kaliteli gece kulübü. Pazartesi ve Salı günleri kapalı, diğerk günler 22.00-06.00 saatleri arasında açık. Dans ve iyi müzik isteyenler için en doğru adres denilebilir. Fiyatlar diğerk mekanlara göre daha pahalı ama alacağınız hizmet ile kıyaslandığı zaman çok makul gelecektir. Toplamda 3 katlı ve yaklaşık 1000 kişi kapasiteli. Dans şovları, ışık gösterileri ve müthiş ses sistemi ile muhteşem bir atmosfere sahip. Şehrin en kaliteli mekanı olduğu için girmesi biraz zor, face&dress (dress code) dedikleri kıyafet&tip kontrolünden geçmek istiyorsanız, şık ve uyumlu giyinmeniz gerekiyor. Yani postal giyip gelmeyin. Giriş ücreti hafta sonları 20 Dolar.

Black House Club: Zafer Meydanı'na yakın bir konumda yer alıyor. Hafta sonları 21.00-09.00 saatleri arasında ve haft aiçi ise 23.00-07.00 saatleri arasında hizmet veriyor. İç tasarımı, dans pisti, ses sistemi, led ekranlar ve lazer efektleri ile şehrin en iyi kulüplerinden birisi olarak görülüyor. Black House Club'ı diğerlerinden ayıran en önemlisi özelliği ise farklı konseptlere sahip geniş çaplı dans gösterilerine ve kurumsal parti organizasyonlarına ev sahipliği yapıyor olması. Hem giriş ücreti hem de alkol fiyatları aşırı pahalı, eğer bütçeniz müsaade ediyor ve kaliteli bir mekanda zaman geçirmek istiyorsanız, bu kulübü ilk 2'ye yazabilirsiniz.

Next Night Club: Bağımsızlık Bulvarı üzerinde, Crowne Plaza Hotel'in 3. katında yer alan mekan haftanın her günü açık. Yine dans pisti, modern tasarımı, VIP locaları, muhteşem ses ve ışık sistemi ile şehrin en popüler gece kulüplerinden birisi. Egzotik kokteylleri çok meşhur, mutlaka denemelisiniz. Sadece içecek değil, Avrupa ve Japon mutfağına ait yemekleri ile de ön plana çıkan bir mekan. Otel binasında yer aldığı için müşterilerin büyük çoğunluğu turist, bu yüzden 'avcı' kadınların en yoğun olduğu mekanlardan birisi. Her gece müşterisi oluyor ama Cuma ve Cumartesi en kalabalık, haliyle en hareketli günler.

Madison Royal Club: Burası konum olarak şehir merkezinin biraz dışında kalıyor. Perşembe-Pazar arası haftanın 4 günü açık ve 23.00-06.00 saatleri arasında hizmet veriyor. Bu mekan aslında gece kulübü, bar ve bowling salonu olarak kullanılan bir kompleks. Yine şehrin en popüler mekanlarından birisi olarak görülüyor. Girişte face&dress kontrolü yapılıyor ve giriş ücreti 20 Dolar. Özellikle Cuma ve Cumartesi günleri çılgın partiler düzenleniyor. Techno, hip hop, 90'lar ve caz müzik. Her türlü müzik zevkine hitap eden, her türlü müşteriye memnun uğurlayan bir yer. Eskortizm hareketlerinin en fazla yaşandığı mekanlardan birisi.

LVİV GEZİLECEK YERLER;

Minsk adını duyunca aklınıza soğuk, kasvetli, dev binaların arasında kaybolacağınız bir Sovyet şehri gelebilir. Evet doğru, Minsk tam olarak böyle bir şehir ama gezilip görülecek yeri de yok değil. Aşağıda hepsini sıraladım, hangileri ilginizi çekerse onları ziyaret edin. Tamamını görmek 3-4 gününüzü alacaktır, planınızı ona göre yapmanızı tavsiye ederim. Gezilecek yerlerin büyük çoğunluğu Bağımsızlık Bulvarı üzerinde veya çevresinde bulunuyor. Caddenin bir ucundan başlasanız, diğer ucuna ulaşana kadar aşağıdaki listenin yarısını görürsünüz. Caddeler, meydanlar, tarihi binalar, parklar, müzeler, Svislach ve Niamiha Nehirleri, Minsk Denizi, büyük alışveriş merkezleri, casinolar vs. Yani ne ararsanız var.

Turistik noktaların çoğu birbirine yakın, bu yüzden birkaç nokta haricinde toplu taşımaya ihtiyaç duymadan yürüyerek kolayca gezebilirsiniz. Caddeler şanına yakışır genişlikte olduğu için trafik sorunu yok. Araba kiralar veya taksiye binerseniz, uçak pisti gibi yollarda yağ gibi kayar gidersiniz. Zaten kış aylarında giderseniz sokaklarda ne insan ne de araba görebilirsiniz. Şehir adeta kış uykusuna yatıyor. Tabi soğuğu düşününce hak vermemek elde değil. Aşağıda yaptığım sıralama ise gezerseniz; en az efor, en yüksek performans ve kış aylarında en az üşüme ile gezmiş olursunuz.

1. Zafer Meydanı (Victory Square): Minsk seyahatinizin başlangıç noktası için en doğru adreslerden birisi olan Zafer Meydanı, şehrin can damarı olarak nitelendirebileceğimiz **Independence Avenue** yani Bağımsızlık Bulvarı üzerinde yer alıyor. Devasa bir alanı kaplayan meydanın tam ortasında; 2. Dünya Savaşı sırasında hayatını kaybedenlere adanmış 40 metre yüksekliğinde bir anıt yer alıyor. 1954 yılında dikilen Zafer Anıtı'nın temelinde görünen kabartmalarda; 9 Mayıs Zafer Bayramı, Belarus Partizanları, savaş sırasında ölen kahramanlar ve Sovyet Ordusu'nun zaferini anlatan dört farklı sahne canlandırılmış. Anıtın tepesinde, **Order of Victory** yani Sovyetler Birliği'nde 2. Dünya Savaşı için verilen en yüksek askeri nişan olan ve dünyadaki en nadir nişanlardan biri olarak kabul edilen Zafer Nişanı bulunuyor. Zafer Anıtı'nın yanı başında, 1961'de yakılan ve kaybedilen canları ölümsüzleştirmek adına ilelebet yanmaya devam edecek olan **Sonsuz Ateş** bulunuyor. Meydanın altında ise anıtın dikilmesinin nedenlerini ve tarihteki rolünü anlatan bir müze ve bu müzenin yer aldığı zemin katın altında da bir anma salonu bulunuyor. Meydanın çevresinde göreceğiniz binalar, Stalin'in savaştan sonra Minsk'in yeniden ayağa kaldırılmasını emrettiği dönemde inşa edilen yapılar. Buraya metro ile ulaşmak isterseniz inmeniz gereken durak; Ploshcha Pyeramohi.

2. Prospekt Niezaleznosci (Independence Avenue – Bağımsızlık Bulvarı): Zafer Meydanı dahil olmak üzere şehrin gezilip görülmesi gereken adreslerinin büyük çoğunluğu, şehrin ana caddesi konumunda olan Bağımsızlık Bulvarı üzerinde bulunuyor. Aşağıda bahsedeceğim önemli yerlerin birçoğu ya bu bulvar üzerinde ya da paralel caddelerinde yer alıyor. Yaklaşık 11 kilometre uzunluğa sahip olan Bağımsızlık Bulvarı üzerinde Sovyet mimarisine sahip müthiş güzellikte, tamamı fotojenik onlarca bina mevcut. Savaştan sonra Stalin'in emri ile sil baştan inşa edilen Minsk'in en fazla özen gösterilen bölgesi burası. Bulvar üzerinde 5 büyük meydan, Belarus Devlet Üniversitesi, parklar, müzeler, Kültür Sarayı ve Cumhuriyet Sarayı gibi önemli kamu binaları, restoranlar, mağazalar ve bir alışveriş merkezi yer alıyor. Özetle, Minsk seyahatiniz boyunca bu ve paralel caddelerini boydan boya yürürseniz, gezilecek yerlerin %80'ini görmüş olursunuz.

3. Gorki Parkı (Gorky Park): Independence Avenue yani Bağımsızlık Bulvarı üzerinde, Zafer Meydanı'na çok yakın bir konumda yer alan Gorki Park, özellikle yaz aylarında vakit geçirmekten büyük keyif alacağınız devasa bir yeşil alan. Şehrin akciğerlerinden birisi olan Gorki Park içerisinde; 56 metre yüksekliğe sahip büyük bir dönme dolap, roller coaster, salıncak, trambolinler, yürüyüş yolları, Svislach Nehri ve nehir üzerine kurulan köprüler, gezinti yapabileceğiniz kayıklar ile hem soluklanabileceğiniz hem de nehir manzarası seyredebileceğiniz oturma alanları bulunuyor. Bunların haricinde ise içerisinde büyük bir teleskop olan ve gezegenleri yakından tanıma imkanı sunan **Minsk Planetarium** yer alıyor. Eğer kış aylarında giderseniz parkın tam ortasına kurulan buz pistinde kayabilir veya buz hokeyi müsabakalarını seyredebilirsiniz. Adını ünlü yazar Maksim Gorki'den alan parkta hoşça vakit geçirecek ve aynı zamanda nefis fotoğraf kareleri çekeceksiniz.

4. Yanki Kupaly Park (Janka Kupala Park): Şehrin diğer akciğeri denilen Yanki Kupaly Park da tıpkı Gorki Park gibi Bağımsızlık Bulvarı üzerinde yer alıyor. Hatta akciğer denilmesinin sebebi de bulvarın sağ ve solunda, karşılıklı konumlanmış vaziyette olmasından kaynaklanıyor. Adını, 2. Dünya Savaşı öncesinde burada evi bulunan Yanki Kupaly isimli ünlü bir Belaruslu yazardan alan parkın içerisinde ise yazara ait dev bir büst, çeşitli heykeller, **Venok** adında büyük bir süs havuzu, yürüyüş yolları, Gorki Park'ta olduğu gibi Svislach Nehri ve nehir üzerine kurulan köprüler, gezinti yapabileceğiniz kayıklar ve yemyeşil ağaçların altında soluklanabileceğiniz oturma alanları bulunuyor. Özellikle akşam saatlerinde birçok Belaruslu, Venok denilen havuzlu çeşmenin etrafında vakit geçiriyor.

5. Janka Kupala Museum (Janka Kupala Müzesi): Aynı isimli park içerisinde yer alan bu müzede yazara ait fotoğraflar, belgeler, hayatı boyunca kullandığı bazı kişisel eşyalar, yine kendine ait mobilyalar ve Belarus kültürüne ait etnik kıyafetler sergileniyor. Belarus Edebiyatının en önemli isimlerinden birisi olan Janka Kupala isimli yazarın 2. Dünya Savaşı'ndan önce bugünkü müzenin

yerinde küçük bir evi varmış. Ölümünden sonra ise aynı yere daha büyük bir bina yapılarak müzeye çevrilmiş. Müze işlevinin haricinde ise aynı zamanda her yıl yazar adına konferanslar düzenlenen bir etkinlik alanı olarak görev yapıyor.

6. Belarusian State Circus (Belarus Devlet Sirkı): Yine Bağımsızlık Bulvarı üzerinde, Gorki Park'ın yanı başında yer alan ve Minsk şehrinin ikonik yapılarından birisi olarak tanımlayabileceğimiz, oval bir mimariye sahip Belarus Devlet Sirkı içerisinde haftanın belirli günlerinde birçok farklı türde hayvanlar ile çeşitli gösteriler düzenleniyor. Kış aylarında aynı zamanda buz pisti olarak da hizmet veriyor. Belarus'ta ilk sirk 1853 yazında Trinity Banliyö bölgesi içinde seyyar olarak, daha sonra sabit olarak 1884 yılında ahşaptan yapılmış. Kilisenin baskısından dolayı birçok kez taşınmak zorunda kalmış ve 1930 yılında bugünkü yerine kurulmuş. Burada yapılan gösterilere Minsk sakinleri fazlaca ilgi gösterdiğinden biletler çok kısa sürede tükeniyor. Eğer katılmak istiyorsanız, biletinizi <https://www.kvitki.by/eng/tickets/cirk/> adresinden online olarak veya gişeden birkaç gün öncesinden almanızı tavsiye ederim. Bilet ücretleri seçeceğiniz koltuğun konumuna göre 20 ila 80 BYN yani 50-200 Türk Lirası arasında değişiyor.

7. Oktyabrskaya – October Square (Oktyabrskaya – Ekim Meydanı): Bağımsızlık Bulvarı üzerinde yer alan bu meydan, şehrin birçok önemli kamu binasına ev sahipliği yapıyor. Çevresinde de aynı zamanda önemli müzeler, üniversite binaları, kafeler, restoranlar ve mağazalar yer alıyor. Yılın belirli dönemlerinde çeşitli etkinlikler düzenleniyor, örneğin yılbaşı zamanı tam da bu meydana Noel pazarı ve buz pisti kuruluyor. Yaz aylarında ise konser ve tiyatro etkinlikleri oluyor. Sadece bu kadar değil, aynı zamanda resmi törenler ve mitingler de yine bu meydana yapılıyor. Konum itibarı ile gezilecek yerlerin neredeyse tam ortasında kalıyor, yani bu meydanın çevresini dolarsanız dahi birçok yer keşfetmiş olacaksınız.

8. Palace of Culture (Kültür Sarayı): Şehrin ikonik yapılarından bir diğeri olan Kültür Sarayı, 1956 yılında inşa edilmiş. Çeşitli kültür-sanat etkinliklerinin düzenlendiği bir kültür merkezi ve resmi kurumlara ait ofislerin yer aldığı bir kamu binası olarak hizmet veriyor. Eğer yakın zamanda bir etkinlik düzenlenecekse, giriş kapısının sağına ve soluna afiş asılıyor. Katılmak isterseniz inceleyebilirsiniz. İçine girmek zorunda değilsiniz, estetik bir mimariye sahip olduğu için çekeceğiniz güzel kareler ile de yetinebilirsiniz.

9. Palace of Republic (Cumhuriyet Sarayı): Kültür Sarayı'nın hemen yanında göreceğiniz, sütunlu ön cepheye sahip bir diğeri ikonik yapı ise çeşitli kongrelere, toplantılara, davetlere ve resmi ofislere ev sahipliği yapan ayrıca senfoni orkestrası tarafından verilen konserler, tiyatro gösterileri ve sanat sergileri ile de hem politik hem de kültürel anlamda şehrin önem arz eden kamu binalarından birisi. Belarus'un kültürel anlamda gelişimine katkı sağlayan Cumhuriyet Sarayı'nı haftanın belirli günlerinde rehberli turlar ile gezme şansı bulabilirsiniz.

10. GUM Alışveriş Merkezi (GUM Shopping Mall): Klasik Sovyet mimarisinin en güzel örneklerinden birisi olan bu alışveriş merkezi, birçok önemli nokta gibi yine Bağımsızlık Bulvarı üzerinde yer alıyor. 1951 tarihinde yapılan ve şehrin ilk büyük alışveriş merkezi olma unvanını taşıyan GUM, hem yerel halk hem de şehri ziyarete gelen turistler tarafından yoğun ilgi gösterilen bir yapı. 1934 yılında inşa edilen GUM, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra yıkılmış ve yerine yapılan bu yeni yapı mimari açıdan 20. yüzyılın dönüm noktası olarak görülüyor. Mimari güzelliği sayesinde birçok filme de sahne olan GUM'ın içerisinde dünya markalarına ait mağazalar, tasarım ürünler satan butikler, hediyelik eşya mağazaları vs. bulunuyor. Yılın farklı dönemlerinde %80'e varan indirimler yapıldığı için yerel halkın alışveriş için en fazla tercih ettiği merkezlerden birisi haline gelmiş durumda.

11. State Security Committee of the Republic of Belarus (KGB Binası): Burası aslında gezilecek bir yer değil ama Bağımsızlık Bulvarı üzerinde gezerken mutlaka gözünüze çaracak ve ne olduğunu merak

edeceksiniz. Devasa bir büyüklüğü sahip sarı renkli Neo-klasik tarza sahip KGB Binası, Sovyetler Birliği zamanında Devlet Güvenlik Komitesi adı altında hizmet vermiş ve yaşanan birçok karanlık olayın da merkezi halindeymiş. Günümüzde de devlet güvenliği ile alakalı görevine devam ediyor.

12. Belarusian National History and Culture Museum (Belarus Ulusal Tarih ve Kültür Müzesi):

Bağımsızlık Bulvarı'nın paralel caddesi olan Vulica Karla Marksa isimli cadde üzerinde göreceğiniz müze, ülkenin en fazla ziyaretçi çeken müzelerinden birisi. İçerisinde; kitaplar, çeşitli dönemlere ait paralar, arkeolojik buluntular, el yapımı biblolar, etnik kıyafetler, tablolar, Belarus eski hanedanlık armaları, silahlar, askeri üniformalar, kral taçları, dondurulmuş hayvanlar vb. olmak üzere yaklaşık 450.000 parça eser sergileniyor. İlk olarak 1957 yılında bilim, tarih ve ekonomi alanında yapılan çalışmaların sergilendiği bir merkez olarak kurulan, 1991 yılında ise sil baştan düzenleme yapılarak yeni bir çehre kazandırılan müzeyi yılda 100binden fazla kişi ziyaret ediyor. Belarus Ulusal Tarih ve Kültür Müzesi aslında kompleks bir yapı; tarih, sinema, çevre, siyaset ve tiyatro olmak üzere 5 şubesi yani 5 farklı binası var. Giriş ücreti bireysel 7 BYN ve rehberleri turlar 10 BYN.

13. Belarus Ulusal Sanat Müzesi (National Art Museum of the Republic of Belarus): Yine Bağımsızlık Bulvarı'na ve Ekim Meydanı'na yakın bir konumda, Lenin Caddesi üzerinde yer alan, göz alıcı mimarisi ile kendine hayran bırakan Belarus Ulusal Sanat Müzesi, 1939 yılında kurulmuş ve ülkenin en büyük müzesi olma unvanına sahip. Turistler kadar yerel halkın da yoğun ilgi gösterdiği müzede 11. yüzyıldan kalma tablolar da dahil olmak üzere Ortodoks ve Katolik kiliselerinden toplanan eserler ile birlikte hem Belaruslu hem de Avrupalı sanatçılara ait yaklaşık 30bin parçalık dev bir sanat koleksiyonu sergileniyor. Salonlarında 19. yüzyıl Rus İmparatorluğu'nun günlük yaşamını tasvir eden ikonaları ayrıca Slav el yazmaları ile farklı dönemlere ait heykelleri de görebileceğiniz müzenin giriş ücreti öğrenciler için 6 BYN, yetişkinler için 10 BYN.

14. Independence Square (Bağımsızlık Meydanı): Yine Bağımsızlık Bulvarı üzerinde yer alan bu meydan, tüm Avrupa'nın en büyük meydanlarından birisi ve aynı zamanda Minsk'in de önemli bir simgesi. Sovyetler döneminde şehrin geçit törenleri de düzenlenen ana tören alanı olarak hizmet veren bu meydanda göreceğiniz devasa binalar da yine Sovyet mimarisine sahip. Toplam büyüklüğü 7 hektar olan Bağımsızlık Meydanı'nda; Aziz Simon ve Helena Kilisesi, Parlamento Binası, Belarus Devlet Üniversitesi ve Minsk Metro Genel Merkezi yer alıyor. Hemen altında ise birazdan bahsedeceğim, içerisinde mağazalar, kafeler ve restoranlar bulunan bir yeraltı alışveriş merkezi bulunuyor. Merkezi bir konumda ve dev bir boyutta olması nedeniyle şehrin en işlek ve en kullanışlı meydanlarından birisi. Bu özelliklerinden dolayı yılın belirli dönemlerinde şehirde düzenlenen birçok etkinliğe ev sahipliği yapıyor.

15. Aziz Simon ve Helena Kilisesi (Church of Saints Simon and Helena): Bağımsızlık Meydanı'nda yer alan ve yine şehrin simge yapılarından birisi olan, hem Romanesk hem de Sovyet mimarisinin esintilerine sahip olan ve adeta iki farklı mimari stilin birleşmesinin bir temsili olan Aziz Simon ve Helena Kilisesi, 1905-1910 yılları arasında inşa edilmiş. Kırmızı tuğla kullanılarak inşa edildiği için **Red Church** yani Kırmızı Kilise de deniliyor. İçerisinde Katolik tarihinin anlatıldığı sergiler düzenleniyor ve üzerinde yapılan renkli ışıklandırmalar ile büyüleyici bir görüntüye sahip olduğu için özellikle Noel döneminde adeta ziyaretçi akınına uğruyor. Kilise adını, aynı zamanda kilisenin hamisi olan Edward Vaynilovich Adamovich ve Olympia Adamovich çiftinin prematüre doğum sonrasında hayatını kaybeden iki çocuğundan alıyor. Yaygın inanışa göre ön tarafta bulunan yüksek kule, ailenin yaşadığı acıyı, arkadaki küçük olan kuleler ise çocuklarını temsil ediyor. Aile, çocuklarının ölümünün ardından taşındıkları Polonya vefat etmiş ve babanın cesedi 2010 yılında, kilisenin girişine yapılan şapelin altına gömülmüş. Aziz Simeon ve Aziz Helen Kilisesi'nin hemen önünde, yaklaşık 5 metre yüksekliğe sahip **Başmelek Mikail** heykeli yer alıyor. Mikail, şehrin koruyucu meleği olarak kabul edildiği için Minsk'in en ünlü kilisesinin önüne inşa edilmiş. Kilisenin avlusunda ise 1945 yılında, Nagazaki'ye atılan atom

bombası sonrasında hayatını kaybedenlerin onuruna yapılan **Nagazaki Çanı**'nın bir replikası bulunuyor. Kilise, Sovyetler zamanında yıkılmak istenmiş ancak daha sonra vazgeçilerek tiyatroya ve savaşın ardından da sinema müzesine dönüştürülmüş. 1990'dan itibaren de tekrar ibadete açılmış. Halen ibadete açık bir dini yapı olduğu için girişi ücretsiz.

16. Stolitsa Underground Mall (Stolitsa Yeraltı Alışveriş Merkezi): Bağımsızlık Meydanı'nın hemen altında yer alan bu yeraltı çarşısı, Minsk'in en popüler alışveriş merkezlerinden birisi. Bağımsızlık Meydanı'nda, zemin seviyesinin altında 3 kat içerecek şekilde inşa edilmiş. Yeraltı çarşısı deyip geçmeyin, içerisinde; mağazalar, restoranlar, kafeler, barlar ve hediyelik eşya satılan dükkanlar bulunuyor. Belarus'tan alabileceğiniz en doğru hediyelik eşya olan, **valenki** denilen keçe çizmeleri de yine bu çarşıda bulabilirsiniz. Atrium adı verilen avlusunda yılın farklı dönemlerinde konserler, tiyatro gösterileri, sergiler, yemek tadımları vb. gibi birçok etkinlik düzenleniyor. Şehrin en ilginç yapılarından birisi olan bu yeraltı çarşısı görmeden geçmeyin.

17. Parliament Building (Parlamento Binası): Bağımsızlık Meydanı'nın en heybetli yapısı olan Parlamento Binası 1934 yılında inşa edilmiş ve 2. Dünya Savaşı'nda hasar almayan nadir binalardan birisi olmuş. Savaş öncesi dönemde Belarus'un en büyük kamu binasıymış. Hemen önünde Vladimir Lenin heykeli ayrıca merdivenlerinde de Karl Marx ve Friedrich Engels'in büstleri yer alıyor. 2. Dünya Savaşı sırasında Naziler tarafından tamamen yıkılan Lenin heykeli, 1945 yılında restore edilerek tekrar eski yerine koyulmuş. Heykelin fotoğrafını çekmek yasak diye bir hürufe var, aslında heykeli değil binanın herhangi bir cephesinin fotoğrafını çekmek yasak çünkü orası Parlamento Binası. Ben aşağıda gördüğünüz fotoğrafı epey uzak bir mesafeden çektim.

18. Minsk City Gates (Şehir Kapıları): Bağımsızlık Meydanı'na çok yakın bir konumda bulunan bu dev binalar; 1953 yılında imar planı altında inşa edilen beş katlı dairelerin köşelerinde yer alan 11 katlı iki kuleden oluşuyor. Bu bölgede yapılan kazılarda şehir kapısına benzeyen yapılara rastlandığı için inşa edildiği söyleniyor. Stalin yönetiminin Moskova'da da örneklerini görebileceğiniz devasa boyuta sahip inşaat normlarına göre inşa edilen kulelerin birinde, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'dan getirilen 100 yıllık bir saat bulunuyor. Avrupa'daki en büyük ve en ağır saatlerden birisi olarak biliniyor. Her kulenin çevresi dört heykel ile dekore edilmiş. Bunların her biri bir çalışanı, bir ünlüyü, bir mühendisi ve bir askeri sembolize ediyor. Minsk'in çeşitli kartpostalları ve pulları üzerine de fotoğrafları basılan bu ikiz kuleler, hem otobüs terminalinin hem de tren garının tam karşısında yer alıyor. Şehir kapısı denilmesinin bir diğer sebebi de şehre gelenleri ilk karşılan yapı olması.

19. Trinity Banliyösü (Trinity Suburb): Svisloch Nehri kıyısında yer alan ve şehrin en eski yerleşim yeri olarak bilinen Trinity Banliyösü, farklı mimari stillere sahip rengarenk evleri, Arnavut kaldırımlı sokakları, heykelleri, müzeleri, kafeleri, restoranları ve nehir kenarına kurulan oturma alanları ile Minsk seyahatiniz boyunca vakit geçirmekten en fazla keyif alacağınız bölgelerden birisi. Burada göreceğiniz binaların orijinaleri 12. yüzyıldan kalmış ancak zamanla birçok kez restore edilerek bugünkü görünümüne kavuşmuş. Nehir kenarında yer aldığı için 19. yüzyıla kadar ticari faaliyetlerin odak noktası konumundaymış. Bu yüzden de asıl yerleşim yeri burası olmuş ve şehrin en gösterişli binaları da bu yine bölgede inşa edilmiş. Trinity Banliyösü'nde bir de **The Living Room of Vladislav Golubok** adında bir müze yer alıyor. Bu müzede Belaruslu oyun yazarı, oyuncu ve yönetmen olan Vladislav Golubok'a ait kişisel eşyalar ve sanatçıya ait eserler sergileniyor.

20. Gözyaşı Adası (Island of Tears): Svisloch Nehri üzerine kurulan ve Trinity Banliyösü'ne bir köprü ile bağlanan Gözyaşı Adası'nda; Afganistan ile Sovyetler arasında yaşanan savaşta hayatlarını kaybeden askerlerin onuruna inşa edilen bir anıt bulunuyor. Savaş dokuz yıl sürmüş ve ardında yüzlerce ölü asker bırakmış. Bu askerlerin ruhlarını yaşatmak adına anıtlar dikilmiş. Buradaki anıt, dört tarafı açık bir şapel şeklinde inşa edilmiş. Anıtın etrafında görülen yas tutan kadın ve çocuk heykelleri ölen askerlerin ailelerini temsil ediyor. Anıtın iç duvarlarına, savaşta ölen yaklaşık 700 askerin isimleri

kazınmış. Anıt kompleksinde Belarus askerlerini koruyamadığı için ağlayan bir koruyucu melek heykeli var ve yakından bakıldığında havuza damlayan suların aslında meleğin gözyaşları olduğu görülüyor. Bu yüzden nehir üzerinde yer alan bu yarımada Gözyaşı Adası adı verilmiş.

21. Kutsal Ruh Katedrali (Holy Spirit Cathedral): Trinity Banliyö bölgesine çok yakın bir konumda, Yukarı Şehir denilen tepede yer alan katedral, 1633-1642 yılları arasında burada inşa edilen ancak daha sonra yanıp kül olan eski bir ahşap kilisenin yerine 19. yüzyılda inşa edilmiş. İlk inşa edildiği dönem Katolik Bernardine Manastırı olarak hizmet veren kilise, 1852 yılında Bolşevikler tarafından kapatılmış ancak 2. Dünya Savaşı sırasında tekrar açılmış. Kilisenin içerisinde göreceğiniz, 1500'lü yıllarda yapıldığı anlaşılan ve ilk kiliseden bu yana şehre nimetler verdiğine inanılan Theotokos ikonası, Minsk şehrinin en kıymetli tarihi eserlerinden birisi olarak kabul ediliyor. Meryem Ana'nın tasvir edildiği Theotokos, Yunanca'da anne ve tanrı isimlerinin birleşmesinden oluşuyor, bu yüzden ikonanın adı Mother of God yani Tanrının Annesi. Şehre hakim bir tepede konumlanan ve son derece zarif bir mimari tasarıma sahip olan kilise, kapalı kaldığı dönemlerde önce spor salonu daha sonra ise hapishane olarak kullanılmış. Giriş ücretsiz ancak içeride fotoğraf çekmek yasak.

22. Belediye Binası (Town Hall): Kutsal Ruh Katedrali'nin yanı başında yer alan Belediye Binası, şehrin estetik mimariye sahip en güzel kamu binalardan birisi. 19. yüzyılda inşa edilen bu beyaz renkli yeni bina, 1532 yılında ahşaptan yapılan ancak zamanla aldığı hasarlar nedeniyle tamamen yıkılan eski belediye binasının yerine yapılmış. Binanın hemen önünde, bronzdan yapılmış 'valinin arabası' isimli bir heykel yer alıyor. Binasının tam ortasında ise bir saat ve şehrin armasıyla süslenmiş 32 metrelik bir kule bulunuyor. Birinci katında yer alan salonda çeşitli resepsiyonlar ve toplantılar düzenleniyor. Sadece kamu binası olarak hizmet vermiyor aynı zamanda Minsk Şehir Tarihi Müzesi'ni bünyesinde barındırıyor. Sadece Cumartesi günleri ziyaret edilebilen müzede şehrin geçmişini anlatan sanat koleksiyonları sergileniyor. Müzenin giriş ücreti 4 BYN. Belediye Binası ve Kutsal Ruh Katedralinin yer aldığı meydanın çevresinde aynı zamanda birçok bar ve restoran mevcut. Meydanın tam ortasında ise küçük bir heykel var. Bir zamanlar ticaretin odak noktası olan meydana yerleştirilen bu heykelin kesesine dokunulduğunda bereket getireceğine ve zengin olunacağına inanılıyor. Dilerseniz siz de diğer turistler gibi heykeli dokunarak fotoğraf çekinebilirsiniz.

23. Miniland Müzesi (Strana Mini, Muzei Miniatur - Minsk Miniland Museum): İstanbul'da bulunan Miniatürk Müzesi'ni gezenler bilir, ülkenin en önemli eserlerinin ölçeklendirilmiş maketleri sergileniyor. Burası da öyle, Belarus'ta bulunan; Mir Kalesi, Milli Kütüphane, Trinity Banliyösü, Aziz Simon ve Helena Kilisesi gibi 18 farklı mimari eserin minyatürleri mevcut ve her yıl koleksiyona yeni eserler dahil ediliyor. İlerleyen senelerde de maket yapma sanatı ile alakalı kursların açılması planlanıyor. Eğer Belarus'u etrafıca gezmek için yeterli vaktiniz yoksa, bu müzeyi ziyaret ederek ülkeye genel bir bakış atabilirsiniz. Bireysel giriş ücreti 15 BYN, eğer 45 dakikalık rehberli turlara katılmak isterseniz ücret 8 BYN. Konum olarak ise Bağımsızlık Bulvarı üzerinde, Ekim Meydanı'na çok yakın bir nokta bulunuyor.

24. Minskiy Komarovskiy Pazarı (Kamaroŭski Rynak - Minskiy Komarovskiy Market): Her şehirde benzerlerini görebileceğiniz; taze meyve, sebze, kuruyemiş, kırmızı et, beyaz et, baharat, zeytin, peynir, hamur işi vs. satılan kapalı pazar alanı. Belarus'un en taze ürünleri bu pazarda satılıyor. Eğer konaklamanızı ev kiralarak yapmayı düşünüyorsanız, yemekleriniz için gerekli malzemeleri alabileceğiniz en doğru adres. Sadece yemek yapmak için değil, hem ziyaret etmek hem de taze meyve almak için de uğrayabilirsiniz. Pazarın önündeki meydan da en az pazar kadar popüler. Konum olarak Bağımsızlık Meydanı'na 10-15 dakikalık bir yürüme mesafesinde bulunuyor.

25. Kumarhane Shangri La Minsk, Minsk (Casino Shangri La Minsk): Tren garına birkaç dakikalık yürüme mesafesinde yer alan casino, güneş battıktan sonra şehrin en popüler ve en kalabalık yeri oluyor. Burası ülkenin en iyi kumarhanesi ve sadece Belarus'tan değil dünyanın dört bir tarafından

insanlar kumar oynamak için buraya geliyor. Amerikan ruleti, Black Jack, Texas Hold'em Poker, Omaha Hold'em, Russian Poker, Oasis Pokeri, slot makineleri ve Rus Bilardosu. Yani ne ararsanız var. İçeride aynı zamanda VIP üyeler için özel bir kumar odası, restoran, bar ve nargile salonu da bulunuyor. Haftanın belirli günlerinde ise özel kumar partileri düzenleniyor. Burası gezilecek veya bir arkadaşla bakıp çıkılacak türden bir yer değil, giriş için en az 100 Dolarlık oyun fişi satın almanız ve pasaportunuzun da mutlaka yanınızda olması gerekiyor.

26. National Academic Bolshoi Opera and Ballet Theatre (Bolşoy Tiyatrosu): Konum olarak Trinity Banliyö bölgesinin arka tarafında kalan ve artık estetik mimari kategorisinde zirveyi temsil eden bu dev tiyatro binası 1933 yılında inşa edilmiş ancak henüz çok yeni olmasına rağmen 2. Dünya savaşı zamanında büyük hasar görmüş ve Naziler tarafından ahır olarak kullanılmış. Roma amfi tiyatrolarından esinlenilerek tasarlanan ve Minsk'in kültürel mirasının simgelerinden biri olarak kabul edilen Bolşoy Tiyatrosu'nda haftanın belirli günlerinde dünyaca ünlü opera ve bale gösterileri düzenleniyor. Toplam kapasitesi 1200 kişi, özellikle yaz aylarında turistlere yönelik daha yoğun programlar oluyor ve fazlaca ilgi görüyor, bu yüzden burada bir gösteri seyretmek istiyorsanız biletinizi gitmeden önce online olarak almanızı tavsiye ederim. Her yıl düzenlenen Zafer Bayramı Konserleri de yine bu tiyatrodaki gerçekleşiyor. Sadece Sovyet kültürüne ait gösteriler değil, dünyanın birçok farklı ülkesine ait eserler de sahneleniyor. İllaki performans seyretmek zorunda değilsiniz, dilerseniz rehberli turlara katılarak tiyatro binasının içini de gezebilirsiniz. Tur ücreti 5 BYN.

27. Büyük Vatanseverlik Savaşı Müzesi (Belarusian Great Patriotic War Museum): Diğer gezilecek yerlere kıyasla şehir merkezinden biraz daha uzak bir mesafede yer alan ancak şehrin neresinde olursanız olun mutlaka ziyaret etmeniz gereken bir müze. Sovyetler, 2. Dünya Savaşı'na Büyük Vatanseverlik Savaşı diyorlar, savaş sırasında yaşanan Nazi işgaline karşı yerel halkın gösterdiği direnişten dolayı da müzeye Belarusian Great Patriotic War Museum adını vermişler. Müze 1943 yılında, Minsk'in Nazi işgalinden kurtulmasının hemen ardından Belarus Komünist Partisi Merkez Komitesi tarafından kurulmuş. Halen savaşın devam ettiği dönemde açılan ilk müze olma unvanına sahip ve hatta sergilenen birçok eser de savaş sırasında toplanmaya başlanmış. Müze içerisinde 24 farklı salon bulunuyor ve bu salonlar; Nazilerden kalanlar, Sovyetlerden kalanlar, Auschwitz toplama kampından getirilen eşyalar, propaganda malzemeleri, kara araçları, hava araçları, silahlar, torpidolar, üniforma ve nişanlar, balmumu heykeller gibi ayrı kategorilere ayrılmış. Toplamda 150binden fazla parça sergileniyor ve tamamını detaylıca gezmek neredeyse yarım gün sürüyor. Eğer Minsk'te tek bir müze gezecekseniz, tercihiniz bu müze olsun derim. Unutmadan ekleyelim; Pazartesi günleri kapalı ve giriş ücreti 4 BYN.

28. Zafer Parkı (Minsk Victory Park): Bünyesinde Büyük Vatanseverlik Savaşı Müzesi'ni ve Komsomolyskoye Gölü'nü de barındıran parkın tam ortasından Svislach Nehri geçiyor. Minsk'in en büyük parkı olma unvanına sahip. Adını ise 2. Dünya Savaşı'nda Sovyetlerin Naziler karşısında kazandığı zaferden alıyor. Park yaklaşık 200 hektarlık bir alana sahip ve bunun 40 hektarını Komsomolyskoye Gölü kaplıyor. Dilerseniz deniz bisikleti veya kano kiralayarak göl üzerinde gezinti yapabilirsiniz. Gölün kenarına, yaz aylarında sıcaktan bunalan insanların serin sularda serinleyebilmeleri, kenarına yatıp dinlenebilmeleri ve oyunlar oynayabilmeleri için küçük bir plaj yapılmış. Çevresinde de sabah koşuları yapabileceğiniz parkurlar bulunuyor. Yine içerisinde yer alan açık hava sahnesinde tiyatro ve konser etkinlikleri düzenleniyor. Eğer Minsk seyahatini yaz aylarında yapacaksanız, Zafer Parkı'nda vakit geçirmeden kesinlikle dönmemelisiniz.

29. Kastychnickaja Street (Vulica Kastychnickaja): Burası Minsk şehrinin eski sanayi bölgesi. 2013 yılında burada bulunan fabrikalar kapatılmış ve tamamı kafe, bar, restoran, sanat galerisi, tiyatro salonu, film stüdyolarına dönüştürülerek müthiş bir kamusal alan oluşturulmuş. Bahsettiğim bu eski fabrikaların dış yüzeyleri ise grafiti sanatçıları tarafından resmedilen muhteşem murallar ile

bezenmiş. Burada ne ararsanız var; fotoğraf sergileri, heykel sergileri, atölyeler, oyun alanları, açık hava müzeleri, kitap mağazaları, etkinlik salonları ve daha fazlası. Yılın hangi döneminde giderseniz gidin mutlaka birçok farklı etkinliği bir arada görebilirsiniz. Konum olarak Cumhuriyet Sarayı ve Kültür Sarayı'nın yer aldığı Ekim Meydanı'na yaklaşık 20-25 dakikalık yürüme mesafesinde bulunuyor.

30. Belarus Modern Milli Kütüphanesi (Belarus National Library): Ekim Meydanı'na yaklaşık 8 kilometre uzaklıkta bulunan kütüphane; kübik yapısı ile dünyada eşi benzeri olmayan, modern ve oldukça gösterişli bir tasarıma sahip. Sadece mimari anlamda değil, aynı zamanda içerisinde bulunan kaynaklar ile de Belarus'un en kıymetli yapılarından birisi olarak kabul ediliyor. Kitap koleksiyonunun yanı sıra, yaklaşık 300 adet el yazması ile yüzlerce yıl önce basılan kitapların da sergilendiği bir Kitap Müzesi'ne sahip. Yine aynı kompleks içerisinde bir de sanat galerisi bulunuyor. Pišmiennikaŭ Park içerisinde yer alan kütüphanenin 23. katında bulunan restoranda şehir manzarası eşliğinde yemek yiyebilirsiniz. Hava karardıktan sonra kütüphane üzerinde yaklaşık 5bin led ampul ile ışık şovları yapılıyor, mutlaka görmelisiniz. Eğer kütüphaneyi rehberli turlar ile gezmek isterseniz, ücreti 4 BYN. Buraya metro ile gitmeyi düşünüyorsanız Uschod durağında inmeniz gerekiyor.

31. Merkez Botanik Bahçeleri (Botanic Gardens): Yine şehir merkezine uzak bir konumda yer alan ancak toplu taşıma ile kolayca ulaşım sağlayabileceğiniz botanik bahçeleri, nadir bitki türleri de dahil olmak üzere birçok farklı türe ev sahipliği yapıyor. Yaklaşık 53 hektarlık bir alana yayılan bahçe aslında 1932 yılında kurulmuş ancak 2010 yılından sonra ün kazanmış. Minsk'te yetişen akçağaç, gümüş huş ağacı, ladin, üvez ağacı gibi yaklaşık 15bin tür bitki bulunuyor. Bu bitkiler, Belarus'a getirdikleri Kuzey Amerika, Avrupa, Orta Asya, Kafkasya, Kırım, Avustralya gibi çeşitli coğrafi bölgelere göre sınıflandırılmış. Sadece ağaçlar ve çiçekler değil aynı zamanda limon, mandalina, greylift ve portakal gibi turuncgiller de sergileniyor. Tam ortasında ise bir gölet bulunuyor. Dilerseniz Merkez Botanik Bahçeleri'ni de rehberli turlara katılarak gezebilirsiniz. Turların içerikleri, belirlenen temaya göre farklılık gösteriyor ve süresi de 30 dakika ile 1 saat arasında değişiyor. Ücreti ise 8 BYN.

32. Minsk Denizi (Minsk Sea - Zaslawskaye Reservoir): Şehir merkezine yaklaşık 7-8 kilometre uzaklıkta bulunan Minsk Denizi, aslında Svilach Nehri'nin döküldüğü büyük bir göl. Yaz aylarında serinlemek isteyenler için en doğru adres burası. Yüzmek istemiyorsanız bile plajında güneşlenebilir, tekne gezintisi yapabilir, kanoya binebilir, rüzgar sörfü yapanları seyredebilir, gölün kenarına kurulan kamelyalarda piknik yapabilir, göl çevresinde yürüyebilir veya kafe ve restoranlarda vakit geçirebilirsiniz. Kıyıya bağlantısı olan Aşk Adası'nı da ziyaret etmeyi unutmayın. Bunlar yeterli gelmezse, göle birkaç dakikalık uzaklıkta yer alan su parkını da değerlendirebilirsiniz. Buraya ulaşmak için merkez tren istasyonundaki 22-24 numaralı platformlardan trene binebilirsiniz.

33. Belarus Havacılık ve Uzay Müzesi (Belarus Aerospace Museum): Birçok Sovyet şehirde benzerlerini görebileceğiniz müze, 2009 yılında açılmış ve şehir merkezinden biraz uzakta olmasına rağmen en fazla turist çeken adreslerden birisi. İçerisinde farklı boyut ve özelliklere sahip eski Sovyet uçakları, helikopterler ve havacılık ekipmanlarının sergilendiği büyük bir açık hava müzesi. 30 adet uçak ve helikopter var. Dilerseniz sadece dıştan bakabilir dilerseniz de kokpitlerin içine girebilirsiniz. Giriş ücreti 6 BYN.

Lviv Hakkında Faydalı Bilgiler;

1- Belarus seyahati ile alakalı bilmeniz gereken en temel konu; kesinlikle başka bir ülkede yapılan seyahat sigortasını kabul etmiyor olmaları. Uçaktan iniyorsunuz, pasaport kontrol bankalarının olduğu alana geliyorsunuz, burada bulunan sigorta ofislerinden sigortanızı yaptırıp bir örneğini pasaport polisine teslim ediyorsunuz. Türkiye’den yaptırıp götürseniz bile pasaport polisi kabul etmeyip yan taraftaki sigorta ofisine yönlendiriyor. Ücreti yaklaşık 3-4 Euro civarında. Uçakta dağıtılacak olan immigration formunu doldurmayı unutmayın, bir örneği pasaport polisinde bir örneği sizde kalacak ve ülkeden çıkarken teslim edeceksiniz. Yani iyi sahip çıkın. Eğer uçakta form dağıtmazlarsa sigorta yaptıracağınız alanda da doldurabilirsiniz. Form üzerinde isim-soy isim, pasaport numarası, doğum tarihi, ülkeye giriş/çıkış tarihi vb. gibi sorular var.

2. Hem Rusya’da hem de Belarus’ta 5 günden fazla kalmayı planlıyorsanız, mutlaka resepsiyondaki görevliye bu durumu bildirin çünkü 5. gün sizde kalan immigration formu onaylatmanız gerekiyor. Eskiden turistler bizzat karakola gidip onaylatmak zorundaymış ama artık bu işlevi oteller kendi yapıyor. Resepsiyondaki görevli pasaport bilgilerinizi telefonda polis memuruna söylüyor, oradan aldığı onaydan sonra formun arkasına kaşe basıyor. Her otelde bu kaşe ve kaşe basma yetkisi yok, özellikle hostelde kalmayı düşünüyorsanız, girişte mutlaka bilgi alın. Eğer evde kalacaksanız, bu işlemi bizzat polis merkezine giderek yaptırmanız gerekiyor.

3- Minsk’te çok fazla zaman geçirecekseniz, toplu taşıma kullanacaksanız ya da tüm müzelere girmek istiyorsanız şehir kartı alabilirsiniz. Minsk Card denilen bu şehir kartı ile; müzelere ve galerilere ücretsiz girebilir, yürüyüş turlarına ücretsiz olarak katılabilir, anlaşmalı olan oteller, pansiyonlar ve dairelerde indirimli olarak konaklayabilir, restoran ve kafelerde indirim alabilir, anlaşmalı ticari taksilerden, rent a car ofislerinden ve bisiklet kiralama ofislerinden indirim sağlayabilir ayrıca anlaşmalı gece kulüplerinden de indirim kazanabilirsiniz. Kartların kullanım süresine göre fiyatları şöyle; 24 saat geçerli olan 39 BYN, 48 saat geçerli olan 54 BYN ve 72 saat geçerli olan ise 69 BYN.

4. Belarus vize istemiyor ama pasaport polisi dönüş biletinizi, konaklama rezervasyonunuzu ve yeteri kadar paranızın olup olmadığını görmek istiyor. Dönüş biletinizi ve rezervasyon çıktısını mutlaka yanınızda bulundurun.

5- Belarus ekonomik açıdan ortalamanın altında kalan bir ülke olduğu için turistler herkes için ballı bir gelir kaynağı olarak görülüyor. Bu yüzden alışverişlerinizde mutlaka pazarlık yapın ki en az kazıklanma ile kurtulun.

6- Minsk’te toplu taşıma kullanmanıza gerek yok ama illa kullanmak isterseniz; trene binmeden önce jeton veya metro kartı satın almanız gerekiyor. Jetonlar tek kullanımlık yani aktarma yapacaksınız tekrar almanız lazım. Metro kartlarının içinde otomatlardan para yükleyebilirsiniz. Jeton ve tek kullanımlık bilet ücreti 0.65 BYN.

7- Kış aylarında gerçekten soğuk oluyor ama her sokak bir kafeye, müzeye veya restorana gireceğiniz için soğuğu çok fazla hissedeceğinizi düşünmüyorum. Siz yine de her ihtimale karşı hazırlıklı gidin. Yaz aylarında da bir o kadar sıcak oluyor, yani en ideal dönem kesinlikle bahar ayları. Eğer Noel zamanı giderseniz, şehirden alacağınız keyfi üçle çarpabilirsiniz çünkü şehrin her köşesine noel pazarları kuruluyor, bütün sokaklar ışıklandırılıyor ve her gün birbirinden farklı etkinlikler düzenleniyor.

8- Minsk deyip geçmeyin, gerçekten pahalı bir şehir. Avrupa şehirleri ayarında, yani konaklama, yeme-içme, müzeler, ulaşım, alışveriş vs. her şey pahalı. Eğer düşük bütçeli bir seyahat planlıyorsanız, mümkün olduğunca gereksiz harcamalardan kaçının derim.

9- Paranızı Galeria alışveriş merkezi ve Bağımsızlık Bulvarı üzerinde göreceğiniz döviz bürolarından ayrıca otelinizin resepsiyonu ve casinolarda da çevirebilirsiniz. Kurlar birbirinden çok farklı değil o yüzden havaalanı ve tren garı haricinde herhangi bir ofiste halledebilirsiniz. Tabi uçaktan indiğinizde

şehre ulaşabilmek için bir miktar Belarus Rublesi'ne ihtiyacınız olacak, eğer akşam inerseniz ve döviz bürosu kapalı olursa atmlerden para çekebilirsiniz.

10- Alışverişlerinizi Galeria, Galileo ve TSUM isimli büyük alışveriş merkezlerinden yapabilirsiniz. Alt katlarında marketleri var ve fiyatlar makul seviyelerde.

11- Bilet alacağınız yerlerde öğrenci indirimi istemeyi unutmayın. Isic kartınız yanınızda olsun yoksa Türkiye öğrenci kimliğinizi kullanın. Biletler pahalı, bu yüzden seyahatinizin ekonomik hale gelmesini istiyorsanız her türlü fırsatı değerlendirmek zorundasınız.

12- Suyu musluktan içmeyin çünkü Çernobil'den en fazla etkilenen şehirlerden birisi Minsk. Yani suyun kontamine olma ihtimali çok yüksek. Ya dışarıda gördüğünüz çeşmelerden doldurun ya da şişe su satın alın.

13- Çantanızı bırakmak isterseniz; eğer otobüsle veya trenle gelip günü birlik gezdikten sonra yine aynı şekilde şehirden ayrılacaksınız çantanızı garda ve terminalde bulunan kilitli dolaplara bırakabilirsiniz. Aynı şekilde konaklama yapacağınız yerin emanet dolaplarını da kullanabilirsiniz.

14- Müzelerde, kafelerde ve restoranlarda wi-fi var, internet ile alakalı bir problem yaşayacağınızı düşünmüyorum. Turistler için satılan sim kartlardan almak isterseniz; MTS ve Velcom firmalarına air pre-paid kartlar havaalanı, otobüs terminali ve tren garı içerisinde yer alan ofislerde satılıyor. Fiyatları, internet paketlerine göre değişiyor.

15- Minsk'de dışarıda sabahlayabilir miyiz diye sorarsanız; risk almaya değmez derim. Mutlaka bütçenize uygun bir hostel bulursunuz.

16- Şehirde İngilizce bilen insan sayısı diğer Belarus şehirlerine kıyasla çok çok fazla diyebilirim ancak yine de her karşılaştığınız insanla İngilizce konuşabileceğinizi düşünmeyin. Turistik yerlerde çalışanların tamamı iyi derecede İngilizce biliyor ki zaten sizin için bu kadarı yeterli olacaktır.

17- Eğer prepaid sim card satın almayacaksınız, çevrimdışı navigasyon uygulamaları ile aradığınız her yeri kolayca bulabilirsiniz. Tabelaların büyük çoğunluğu Latin Alfabesi ile yazılmış, bu yüzden herhangi bir zorluk yaşamayacaksınız. Benim favori çevrimdışı navigasyon uygulamam olan Citymaps2go Minsk'de müthiş çalışıyor. Bu uygulama ile bulamayacağınız yer yok, tek yapmanız gereken Minsk'e gitmeden önce uygulama içerisinden Minsk haritasını indirmek.

18. Minsk, gezgin rotalarının genellikle Vilnius'tan sonraki durağı oluyor. Eğer siz de böyle yaparsanız biletinizi <https://pass.rw.by/en/> adresinden satın alabilirsiniz. Aynı sitenin mobil uygulaması da mevcut. Çıktısı yanınızda bulunsun ama tren garına geldiğinizde bilet gişesinden aldığınız bileti bastırmanız gerekiyor. Bu durum tam tersi için yani Minsk'ten Vilnius'a geçmeyi düşünenler için de geçerli. Yolculuk pasaport kontrolü ile birlikte yaklaşık 3 saat sürüyor. Sigorta konusu tren yolu için de geçerli, pasaport kontrolünün yapılacağı yerde bulunan ofislerden yaptırabilirsiniz.

*Kaç gün kalınmalıdır diye sorarsanız; her yerini göreyim diyenler için 3 gün, önemli yerleri göreyim diyenler için 2 gün yeterli olacaktır.